Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 30. junija 2016*

„Predhodno odločanje — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 47 — Pravica dostopa do sodišča — Načelo enakosti orožij — Načeli enakovrednosti in učinkovitosti — Postopek izvršbe sodne odločbe, s katero je bilo naloženo vračilo dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije — Oprostitev javnih organov, da plačajo nekatere sodne stroške — Pristojnost Sodišča“

V zadevi C-205/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Judecătoria Sibiu (prvostopenjsko sodišče v Sibiuju, Romunija) z odločbo z dne 17. februarja 2015, ki je prispela na Sodišče 30. aprila 2015, v postopku

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov

proti

Vasileju Tomi,

Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi M. Ilešič (poročevalec), predsednik senata, C. Toader, sodnica, A. Rosas, sodnik, A. Prechal, sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za V. Tomo D. Târșia, odvetnik,

— za romunsko vlado R. H. Radu, R. Mangu in M. Bejenar, agenti,

— za špansko vlado M. García-Valdecasas Dorrego, agentka,

— za francosko vlado G. de Bergues, F.-X. Bréchot in D. Colas, agenti,

— za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

— za Evropsko komisijo L. Nicolae in H. Krämer, agenta,

* Jezik postopka: romunščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 20, 21 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) in člena 4(3) PEU.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov (regionalni generalni direktorat za javne finance v Brașovu, Romunija), ki ga zastopa Administrația Județeană a Finanțelor Publice Sibiu (okrajna uprava za javne finance v Sibiuju, Romunija) (v nadaljevanju: uprava za javne finance), ter Vasilejem Tomo in Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci (pisarna sodnega izvršitelja Horațiuja-Vasileja Crudulecija) zaradi izvršbe sodne odločbe, s katero je naloženo vračilo dajatve, prejete ob prvi registraciji vozila v Romuniji.

Romunsko pravo

3 Člen 16 Constituția României (romunska ustava), naslovljen „Enakost pred zakonom“, v odstavku 1 določa:

„Državljani so enaki pred zakonom in državnimi organi, brez privilegijev in diskriminacije.“

4 Z Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule (nujna uredba vlade št. 50 o določitvi dajatve za onesnaževanje motornih vozil) z dne 21. aprila 2008 (*Monitorul Oficial al României*, del I, št. 327 z dne 25. aprila 2008, v nadaljevanju: OUG št. 50/2008), ki je začela veljati 1. julija 2008, je bila določena dajatev za onesnaževanje motornih vozil iz kategorij od M1 do M3 in od N1 do N3. Obveznost plačila te dajatve je nastala med drugim ob prvi registraciji avtomobila v Romuniji.

5 Člen 1 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80 privind taxele judiciare de timbru (nujna uredba vlade št. 80 o sodnih kolkih) z dne 26. junija 2013 (*Monitorul Oficial al României*, del I, št. 392 z dne 29. junija 2013, v nadaljevanju: OUG št. 80/2013) določa:

„1. Za tožbe in zahtevke, vložene pri sodiščih, ter zahtevke, naslovljene na ministrstvo za pravosodje in tožilstvo pri visokem kasacijskem sodišču, se plačajo sodni kolki, določeni s to nujno uredbo.

2. Sodne kolke pod pogoji, določenimi s to nujno uredbo, plačujejo vse fizične in pravne osebe ter pomenijo plačilo storitev, ki jih zagotavljajo sodišča, ministrstvo za pravosodje in tožilstvo pri visokem kasacijskem sodišču.

3. V primerih, izrecno določenih z zakonom, se za tožbe in zahtevke, vložene pri sodiščih, ter zahtevke, naslovljene na ministrstvo za pravosodje in tožilstvo pri visokem kasacijskem sodišču, sodni kolki ne plačujejo.“

6 Člen 2 te uredbe določa:

„Pristojbine, ki se plačajo s sodnimi kolki, se določijo različno glede na to, ali je predmet [zahtevka] mogoče denarno ovrednotiti ali ne, razen za izjeme, določene z zakonom.“

7 Člen 30 navedene uredbe določa:

„1. Sodni kolki se ne plačujejo za tožbe in zahtevke ne glede na njihov predmet, vključno s pritožbami, ki jih v skladu z zakonom vložijo senat, poslanska zbornica, urad predsednika Romunije, romunska vlada, ustavno sodišče, računsko sodišče, zakonodajni svet, varuh človekovih pravic, državni tožilec in ministrstvo za javne finance, ter za tožbe in zahtevke, ki jih vložijo druge javne institucije v kateri koli procesni vlogi, če so njihov predmet javni prihodki.

2. Kategorija javnih prihodkov v smislu te nujne uredbe vključuje prihodke državnega proračuna, proračuna državne socialne varnosti, lokalnih proračunov, proračunov posebnih skladov, vključno s proračunom sklada za zdravstveno zavarovanje, in proračuna državne blagajne, prihodke, pridobljene iz vračil zunanjih kreditov, obresti in provizij, povezanih z državno blagajno, prihodke proračunov javnih institucij, ki se odvisno od primera v celoti ali deloma financirajo iz državnega proračuna, lokalnih proračunov, državnega proračuna za socialno varnost in proračunov posebnih skladov, prihodke proračuna iz sredstev, pridobljenih iz zunanjih kreditov, ki jih najame ali zanje jamči država in katerih vračilo, obresti in ostali stroški se zagotovijo iz javnih sredstev, ter prihodke proračuna iz nepovratnih zunanjih sredstev.“

8 Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală (vladna uredba št. 92 o zakoniku o davčnem postopku) z dne 24. decembra 2003 (*Monitorul Oficial al României*, del I, št. 941 z dne 29. decembra 2003, ponovno objavljena v *Monitorul Oficial al României*, del I, št. 513 z dne 31. julija 2007) v različici, ki se je uporabljala v sporu v glavni stvari (v nadaljevanju: zakonik o davčnem postopku), v členu 21, naslovljenem „Davčne terjatve“, določa:

„1. Davčne terjatve so premoženjskopravne pravice, ki po zakonu izhajajo iz razmerij materialnega davčnega prava.

2. Pravna razmerja iz točke 1 določajo tako vsebino kot višino davčnih terjatev, pri čemer te predstavljajo določene pravice, ki vključujejo:

(a) […] pravico do vračila davkov, dajatev, prispevkov in drugih zneskov, ki sestavljajo prihodke konsolidiranega splošnega proračuna, v skladu z odstavkom 4 (t. i. ‚glavne davčne terjatve‘);

(b) pravico do pobiranja obresti, penalov zaradi zamude ali povečanj zaradi zamude, odvisno od primera, pod zakonsko določenimi pogoji (t. i. ‚postranske davčne terjatve‘).

[…]

4. Če se ugotovi, da je bilo plačilo zneskov v obliki davkov, dajatev, prispevkov in drugih prihodkov konsolidiranega splošnega proračuna izvedeno brez pravne podlage, ima oseba, ki je opravila plačilo v takih okoliščinah, pravico do vračila zadevnega zneska.“

9 Člen 229 zakonika o davčnem postopku, naslovljen „Oprostitev davčnih organov plačila dajatev“, določa:

„Davčni organi so oproščeni plačila dajatev, tarif, pristojbin ali varščin za zahtevke, tožbe in vse druge ukrepe, ki jih izvedejo za namene upravljanja davčnih terjatev, razen tistih v zvezi z vročitvijo davčnega upravnega akta.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

10 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je Vasile Toma, ko je v Romuniji registriral vozilo, ki je bilo prej registrirano v drugi državi članici, plačal 4121 romunskih levov (RON) (približno 900 EUR) iz naslova dajatve za onesnaževanje motornih vozil na podlagi OUG št. 50/2008. Tribunalul Sibiu (okrožno sodišče v Sibiuju, Romunija) je s sodbo z dne 16. oktobra 2012 Administrația Finanțelor Publice Avrig (uprava za javne finance v Avrigu, Romunija) in Administrația Fondului pentru Mediu (uprava okoljskega sklada, Romunija) naložilo vračilo tega zneska V. Tomi, skupaj s pripadajočimi zakonitimi obresti, in povračilo stroškov.

11 Ta sodba je 22. oktobra 2013 postala pravnomočna, in sicer po tem, ko je Curtea de Apel Alba Iulia (pritožbeno sodišče v Albi Iulii, Romunija) zavrnilo pritožbo, ki jo je vložila Serviciul Fiscal Orăşenesc Avrig (davčna služba mesta Avrig, Romunija), ki je nasledila upravo javnih financ v Avrigu.

12 V odgovor na predlog za izvršbo, ki ga je vložil V. Toma zoper davčno službo mesta Avrig in upravo okoljskega sklada, je Judecătoria Sibiu (okrajno sodišče v Sibiuju, Romunija) 24. marca 2014 odredilo izvršbo obveznosti iz sodbe Tribunalul Sibiu (okrožno sodišče v Sibiuju) z dne 16. oktobra 2012, skupaj z zakonitimi obrestmi, ki se računajo od 22. marca 2012 do dejanskega vračila zneskov, ki se dolgujejo V. Tomi.

13 Pisarna sodnega izvršitelja Horațiuja-Vasileja Crudulecija je s sklepom z dne 10. aprila 2014 določila stroške izvršbe na 765 RON (približno 170 EUR).

14 Uprava za javne finance je vložila ugovor zoper to izvršbo ter zahtevala tudi razglasitev ničnosti že sprejetih aktov o izvršbi in odlog izvršbe, ne da bi ji bilo treba plačati sodne kolke v zvezi s tem ugovorom niti položiti varščino za vložitev predloga v zvezi z odložitvijo te izvršbe.

15 Uprava za javne finance je pri predložitvenem sodišču navedla, da je bil V. Toma na podlagi veljavne nacionalne ureditve dolžan najprej vložiti zahtevek pri davčni upravi dolžnici za vračilo neupravičeno plačane dajatve, pri čemer bi moral biti ta zahtevek obravnavan v 45 dneh. Če do vračila zaradi nezadostnih sredstev ne bi prišlo, bi pristojna uprava imela dodaten rok šestih mesecev za izvedbo ukrepov, potrebnih za izpolnitev svoje obveznosti plačila. Samo v primeru neobravnavanja zadeve v teh rokih bi bil V. Toma upravičen, da se obrne na sodišča, pristojna za izvršbo.

16 Ob upoštevanju tveganja, da bi se to vračilo izvedlo v postopku, ki je po mnenju uprave za javne finance zaradi obstoja posebnih določb, ki urejajo postopek za obročno vračilo neupravičeno pobranih dajatev v petih letih, nezakonit, saj bi se morala vsaka izvršba po samem pravu za ta čas prekiniti, je ta uprava predlagala odložitev začete izvršbe.

17 V. Toma meni, da je treba ugovor zoper odrejeno izvršbo zavrniti in da mora v vsakem primeru uprava za javne finance plačati kolke v zvezi s svojim ugovorom zoper to izvršbo in položiti varščino, ki se nanaša na predlog za odložitev izvršbe. Ker naj bi zadevna ureditev uvajala diskriminacijo med osebami zasebnega prava, ki morajo plačati te sodne stroške, in osebami javnega prava, ki so tako kot ta uprava tega oproščene, naj ne bi bila združljiva s pravom Unije.

18 Predložitveno sodišče, ki meni, da dejansko obstaja neenako obravnavanje med osebami zasebnega prava in osebami javnega prava glede plačila nekaterih sodnih stroškov v postopkih izvršbe, ki se nanašajo na javne prihodke, se sprašuje o združljivosti te razlike v obravnavanju s pravom Unije, saj naj bi olajševala dostop zadnjenavedenih oseb do sodišča v primerjavi s prvonavedenimi.

19 V teh okoliščinah je Judecătoria Sibiu (okrajno sodišče v Sibiuju) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je mogoče člen 4(3) PEU ter člene 20, 21 in 47 Listine razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, kot je tista na podlagi člena 16 romunske ustave in člena 30 [OUG št. 80/2013], s katero je določena enakost pred zakonom le med državljani, ki so fizične osebe, ne pa tudi med njimi in pravnimi osebami javnega prava, ter s katero so pravne osebe javnega prava *a priori* oproščene plačila kolkov in varščine za dostop do sodnega varstva, medtem ko se dostop fizičnih oseb do sodnega varstva pogojuje s plačilom kolkov in varščine?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Pristojnost Sodišča

20 Romunska, španska, francoska in poljska vlada zatrjujejo, da Sodišče ni pristojno za odgovor na postavljeno vprašanje, ker pravni položaj, ki je podlaga za zadevo v glavni stvari, ne spada na področje uporabe prava Unije. Španska vlada poleg tega opozarja, da mora predložitveno sodišče navesti povezavo, ki obstaja med določbami prava Unije, za razlago katerih je zaprošeno, in položajem v glavni stvari.

21 Glede tega je treba poudariti, da se postavljeno vprašanje nanaša na člen 4(3) PEU, ki določa načelo lojalnega sodelovanja, v skladu s katerim države članice sprejemajo vse splošne ali posebne ukrepe, potrebne za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz Pogodb ali aktov institucij Evropske unije (sodba z dne 12. aprila 2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, točka 58, in mnenje 2/13 z dne 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, točka 173), in na več določb Listine.

22 Glede določb Listine je treba opozoriti, da lahko Sodišče v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU razlaga pravo Unije le v mejah pristojnosti, ki so mu dodeljene (sodba z dne 27. marca 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, točka 27 in navedena sodna praksa).

23 Področje uporabe Listine je, kar zadeva ravnanje držav članic, opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se določbe Listine uporabljajo za države članice, kadar izvajajo pravo Unije, ta člen pa potrjuje ustaljeno sodno prakso Sodišča, da se temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravni red Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, ne pa v drugih položajih (sodbi z dne 27. marca 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, točki 28 in 29, in z dne 6. oktobra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, točki 25 in 26).

24 Če torej pravni položaj ne spada na področje uporabe prava Unije, Sodišče ni pristojno za odločanje o njem, morebiti navedene določbe Listine pa same ne morejo biti podlaga za tako pristojnost (glej sodbe z dne 26. februarja 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 22; z dne 27. marca 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, točka 30 in navedena sodna praksa, in z dne 6. oktobra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, točka 27).

25 Zato je treba preizkusiti, ali pravni položaj, ki je povod za zadevo v glavni stvari, spada na področje uporabe prava Unije.

26 Glede tega je iz informacij, ki jih je podalo predložitveno sodišče, razvidno, da se predmet postopka v glavni stvari nanaša na izvršbo sodne odločbe o vračilu dajatve za onesnaževanje motornih vozil, ki so jo javni organi neupravičeno prejeli, ko je bilo vozilo, ki je v lasti V. Tome in je bilo pred tem registrirano v drugi državi članici, prvič registrirano v Romuniji.

27 V teh okoliščinah je treba spomniti, da je Sodišče s sodbama z dne 7. aprila 2011, Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), in 7. julija 2011, Nisipeanu (C-263/10, neobjavljena, EU:C:2011:466), dajatev, kot je dajatev za onesnaževanje motornih vozil, ki se dolguje na podlagi OUG št. 50/2008, razglasilo za nezdružljivo s členom 110 PDEU v vseh njenih oblikah.

28 Ker se tako predmet spora v glavni stvari nanaša na vračilo dajatve, ki je bila pobrana v nasprotju s členom 110 PDEU, in ker so države članice na podlagi načela lojalnega sodelovanja dolžne vrniti tako dajatev s pripadajočimi obrestmi, pri tem pa zagotoviti učinkovito varstvo pravice upravičencev do vračila (glej po analogiji sodbi z dne 27. junija 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, točki 35 in 36, in z dne 12. decembra 2013, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, EU:C:2013:834, točka 31), je treba šteti, da pravni položaj v postopku v glavni stvari pomeni izvajanje prava Unije in spada na njegovo področje uporabe.

29 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Sodišče pristojno, da odgovori na postavljeno vprašanje.

Utemeljenost

30 Najprej je treba opozoriti, da mora Sodišče v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem iz člena 267 PDEU podati nacionalnemu sodišču koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. S tega vidika lahko Sodišče, če je treba, preoblikuje vprašanja, ki so mu bila predložena (sodba z dne 17. decembra 2015, Viamar, C-402/14, EU:C:2015:830, točka 29 in navedena sodna praksa).

31 Glede tega je treba poudariti, da predložitveno sodišče v okviru postopka izvršbe sodne odločbe, ki se nanaša na vračilo dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, dvomi o tem, ali sta s tem pravom združljivi določbi, kot sta člen 30 OUG št. 80/2013 in člen 229 zakonika o davčnem postopku, ki sta po navedbah tega sodišča dejanski izraz načela enakosti, določenega v členu 16 romunske ustave, in ki določata oprostitvi plačila sodnih kolkov in položitve varščine, ki veljata za zahtevke, ki jih vložijo javni organi, medtem ko zahtevki, ki jih vložijo fizične osebe, načeloma niso oproščeni plačila.

32 V teh okoliščinah je treba na prvem mestu spomniti, da je pravica do povračila dajatev, ki jih je država članica pobrala v nasprotju s pravili prava Unije, posledica in dopolnilo pravic, ki jih zadevnim subjektom zagotavljajo predpisi prava Unije, s katerimi so take dajatve, kot jih je razložilo Sodišče, prepovedane. Države članice so torej načeloma dolžne vrniti dajatve, ki so jih pobrale v nasprotju s pravom Unije, skupaj z obrestmi (glej v tem smislu sodbi z dne 14. aprila 2015, Manea, C-76/14, EU:C:2015:216, točka 45, in z dne 6. oktobra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, točki 24 in 25).

33 Ker ureditev Unije v zvezi s povračilom neupravičeno pobranih nacionalnih davkov ne obstaja, mora vsaka država članica v skladu z načelom procesne avtonomije določiti pristojna sodišča in postopkovna pravila za sodna pravna sredstva, s katerimi se zagotavlja varstvo pravic, ki jih davčnim zavezancem daje pravo Unije (glej zlasti sodbo z dne 6. oktobra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, točka 26 in navedena sodna praksa).

34 Postopkovna pravila za pravna sredstva, s katerimi se zagotavlja varstvo pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, pa ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki veljajo za podobna nacionalna pravna sredstva (načelo enakovrednosti), in ne smejo biti urejena tako, da je dejansko onemogočeno oziroma čezmerno oteženo uveljavljanje pravic, ki jih daje pravni red Unije (načelo učinkovitosti) (glej zlasti sodbo z dne 6. oktobra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, točka 27 in navedena sodna praksa).

35 Na drugem mestu, glede členov 20, 21 in 47 Listine, na katere se sklicuje predložitveno sodišče v svojem vprašanju, je treba poudariti, da te določbe določajo načelo enakosti pred zakonom, prepoved diskriminacije oziroma učinkovito sodno varstvo.

36 Sodišče pa je že pojasnilo, da člen 47 Listine kot sestavni del načela učinkovitega sodnega varstva vključuje načelo enakosti orožij ali procesne enakosti (glej v tem smislu sodbo z dne 17. julija 2014, Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 48). Ker je slednje načelo poseben izraz splošnega načela enakosti pred zakonom iz člena 20 Listine, je treba dvome predložitvenega sodišča, navedene v točki 31 te sodbe, preučiti zlasti z vidika tega člena 47.

37 Kar pa zadeva člen 21 Listine, je treba poudariti, da to sodišče ne navaja niti razlogov, iz katerih dvomi o razlagi te določbe, ki je drugačna od razlage člena 20 Listine , niti povezave, ki jo ugotavlja med tem členom 21 in nacionalno ureditvijo, veljavno v sporu v glavni stvari, zato ni mogoče razumeti, zakaj dvomi o združljivosti ureditve, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, s tem členom 21.

38 Ob upoštevanju uvodnih ugotovitev je treba postavljeno vprašanje razumeti tako, da predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 47 Listine ter načeli enakovrednosti in učinkovitosti razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki pravne osebe javnega prava oprošča plačila sodnih kolkov ob vložitvi ugovora zoper izvršbo sodne odločbe o vračilu dajatev, pobranih v nasprotju s pravom Unije, in obveznosti položitve varščine, ki je določena za vložitev predloga za odložitev take izvršbe, medtem ko se za zahtevke fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava v okviru teh postopkov sodni stroški načeloma plačajo.

39 Glede na to, da vprašanje za predhodno odločanje spada zlasti v okvir učinkovitega sodnega varstva, ker se nanaša na nacionalno ureditev, ki določa oprostitve plačila nekaterih sodnih stroškov v korist nekaterih kategorij oseb, je treba najprej preučiti združljivost ureditve, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, s členom 47 Listine, ki določa pravico do takega varstva (glej v tem smislu sodbo z dne 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, točka 29).

40 Glede tega je iz pojasnil k členu 47 Listine, ki jih je v skladu s členom 6(1), tretji pododstavek, PEU in členom 52(7) Listine treba upoštevati pri razlagi Listine, razvidno, da prvi in drugi odstavek tega člena 47 ustrezata členoma 6(1) in 13 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP).

41 Poleg tega je v členu 52(3) Listine pojasnjeno, da kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z EKČP, sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa ta konvencija. V skladu s pojasnili k tej določbi vsebina in obseg zagotovljenih pravic nista določena le z besedilom EKČP, temveč tudi, med drugim, s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, ob upoštevanju katere je treba razlagati člen 47 Listine (glej v tem smislu sodbo z dne 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, točki 35 in 37).

42 Kar zadeva vsebino navedenega člena 47, je Sodišče že presodilo, da je načelo učinkovitega sodnega varstva iz tega člena sestavljeno iz različnih elementov, ki zajemajo med drugim načelo enakosti orožij in pravico do dostopa do sodišč (glej v tem smislu sodbo z dne 6. novembra 2012, Otis in drugi, C-199/11, EU:C:2012:684, točka 48).

43 Glede pravice do dostopa do sodišča je Evropsko sodišče za človekove pravice že presodilo, da bi bila ta pravica v smislu člena 6 EKČP navidezna, če bi bilo v pravnem redu države pogodbenice dovoljeno, da se pravnomočna in zavezujoča sodna odločba ne izvrši v škodo stranke, zaradi česar je treba izvršitev sodbe tako šteti za sestavni del „sojenja“ v smislu tega člena 6 (sodbi Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 7. maja 2002, Bourdov proti Rusiji CE:ECHR:2002:0507JUD005949800, točka 34, in z dne 6. septembra 2005, Săcăleanu proti Romuniji, CE:ECHR:2005:0906JUD007397001, točka 55).

44 Iz sodne prakse Sodišča in sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice je razvidno, da pravica do dostopa do sodišča ni absolutna pravica in da torej lahko vključuje sorazmerne omejitve, ki sledijo legitimnemu cilju in ne kršijo bistva te pravice, vključno s pravicami, povezanimi s plačilom sodnih stroškov (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 22. decembra 2010, DEB, C-279/09,

EU:C:2010:811, točke 45, 52 in 60, in z dne 6. oktobra 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, točki 72 in 79, ter sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 8. junija 2006, V. M. proti Bolgariji, CE:ECHR:2006:0608JUD004572399, točki 41 in 42.)

45 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da predložitveno sodišče ne navaja ničesar, kar bi omogočalo dostop V. Tome do sodišča v postopku v glavni stvari šteti za nesorazmerno oviran zaradi obveznosti plačila previsokih sodnih stroškov, ki se nanašajo bodisi na postopek, v okviru katerega je bila izdana sodna odločba, s katero mu je bila priznana pravica do vračila dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, bodisi na postopek izvršbe, ki je povezan s to odločbo, ali zato, ker naj bi mu bila neupravičeno zavrnjena pravna pomoč.

46 V teh okoliščinah je treba preučiti, ali ureditev, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki po mnenju predložitvenega sodišča ustvarja neravnovesje med pravnimi osebami javnega prava ter fizičnimi in pravnimi osebami zasebnega prava v postopku, kakršen je ta v glavni stvari, izpolnjuje zahteve iz člena 47 Listine, ne da bi nesorazmerno ovirala dostop zadnjenavedenih oseb do sodišč.

47 Glede tega je treba spomniti, da načelo enakosti orožij izhaja iz pojma poštenega sojenja, ki vključuje obveznost dati vsaki stranki razumno možnost, da predstavi svoje trditve pod pogoji, ki je v primerjavi z nasprotno stranko ne postavljajo v bistveno slabši položaj, pri čemer mora škodo, ki jo povzroči to neravnotežje, načeloma dokazati tisti, ki mu je nastala (glej v tem smislu sodbi z dne 6. novembra 2012, Otis in drugi, C-199/11, EU:C:2012:684, točki 71 in 72, in z dne 17. julija 2014, Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 49).

48 Ureditev, v kateri so pravne osebe javnega prava oproščene plačila nekaterih sodnih stroškov, fizične osebe pa *a priori* ne, uvaja razlikovanje med temi osebami, kar zadeva postopkovno obravnavanje njihovih predlogov, vloženih v okviru postopka, kakršen je ta v glavni stvari. V skladu s sodno prakso, navedeno v točki 47 te sodbe, je treba še preveriti, ali taka ureditev osebo, kot je V. Toma, postavlja v položaj podrejenosti v primerjavi z njenim nasprotnikom, kar zadeva sodno varstvo pravic, na katere se ta oseba lahko sklicuje na podlagi prava Unije, in ali krši enakost takega postopka.

49 V teh okoliščinah je treba poudariti, prvič, da sodni stroški načeloma prispevajo k dobremu delovanju sodnega sistema, če ti stroški pomenijo vir financiranja sodne dejavnosti držav članic (sodba z dne 6. oktobra 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, točka 73). Kakor je razvidno iz člena 1(2) OUG št. 80/2013 in kakor je potrdila romunska vlada v pisnem stališču, je to cilj sodnih kolkov, na katere se nanaša oprostitev iz člena 30 te uredbe, saj ta dajatev prispeva k financiranju storitev sodišč.

50 Ob upoštevanju tega cilja je treba tako kot romunska, španska, francoska in poljska vlada ter Evropska komisija ugotoviti, da oprostitev plačila sodnih kolkov, ki so je deležne pravne osebe javnega prava v postopkih, kakršen je ta v glavni stvari, sama po sebi ne daje postopkovne prednosti tem pravnim osebam, ker – kakor je navedla romunska vlada – plačilo teh kolkov s strani teh oseb bremeni konsolidiran nacionalni proračun, iz katerega se financirajo tudi storitve sodišč.

51 Drugič, glede oprostitve plačila varščine, ki se zahteva ob vložitvi predloga za odložitev izvršbe, ki se nanaša na davčne terjatve, kakršna je ta, določena v členu 229 zakonika o davčnem postopku, romunska vlada navaja, da ta varščina pomeni jamstvo za upnika, ki je začel postopek izvršbe, saj obstaja tveganje, da bo ta postopek prekinjen zaradi predloga za odložitev, ki ga vloži dolžnik, za katerega se lahko zgodi, da dolga ne bo mogel plačati zaradi svoje insolventnosti ali stečaja.

52 Kot pa je razvidno iz točke 32 te sodbe, morajo države članice na podlagi prava Unije vrniti davke, pobrane v nasprotju s pravom Unije, skupaj z obrestmi. Tako ni mogoče sprejeti, da se lahko država članica v vlogi dolžnice v sporu, kakršen je ta v glavni stvari, sklicuje na nezadostna sredstva, da bi upravičila nemožnost izvršitve sodne odločbe, s katero je nekemu upravičencu priznana pravica do vračila dajatev, pobranih v nasprotju s pravom Unije, skupaj z obrestmi.

53 Ker se nevarnost, zaradi katere je predvidena varščina, ne more uresničiti v postopku, kakšen je ta v glavni stvari, oprostitev iz člena 229 zakonika o davčnem postopku zato ne more oslabiti položaja osebe, kot je V. Toma, v razmerju do njegovega nasprotnika.

54 Zato je treba šteti, da ureditev, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ker *a priori* oprošča plačila nekaterih sodnih stroškov v postopku izvršbe sodnih odločb o vračilu dajatev, pobranih v nasprotju s pravom Unije, samo pravne osebe javnega prava, za zahtevke fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava v takih postopkih pa načeloma določa plačilo teh stroškov, slednjih ne postavlja v slabši položaj glede na njihove nasprotnike in tako ne vpliva na poštenost tega postopka.

55 Tako razlago člena 47 Listine podpira sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice glede člena 6(1) EKČP. Ureditev, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, je namreč treba razlikovati od te, za katero navedeno sodišče šteje, da ni združljiva z zahtevami tega člena 6(1) EKČP v zadevi, ki je bila podlaga za sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 6. aprila 2006, Stankiewicz proti Poljski (CE:ECHR:2006:0406JUD004691799).

56 Ureditev v navedeni zadevi ni samo državnega tožilstva oproščala plačila sodnih stroškov – to je položaj, ki bi lahko bil po mnenju Evropskega sodišča za človekove pravice upravičen z varstvom javnega reda – ampak naj bi bil njen učinek tudi ta, da bi morala zasebna stranka, ki zmaga, nositi vse stroške postopka in bi bila tako postavljena v neupravičeno slabši položaj glede na svojega nasprotnika (sodba Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 6. aprila 2006, Stankiewicz proti Poljski, CE:ECHR:2006:0406JUD004691799, točki 68 in 69). Ureditev, kakršna je ta v zadevi v glavni stvari, pa nima takega učinka.

57 Drugič, glede spoštovanja načel enakovrednosti in učinkovitosti je treba opozoriti, da nič, kar je v spisu, ki je na voljo Sodišču, ne omogoča sklepa, da bi se ureditev iz postopka v glavni stvari uporabljala drugače za spore, ki temeljijo na kršitvi prava Unije, in za podobne spore, ki temeljijo na kršitvi nacionalnega prava, ter bi tako kršila načelo enakovrednosti (glede vsebine zadnjenavedenega načela glej sodbi z dne 12. februarja 2015, Surgicare, C-662/13, EU:C:2015:89, točka 30 in navedena sodna praksa, in z dne 6. oktobra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, točka 32).

58 Enako velja glede načela učinkovitosti, saj se nacionalna ureditev, kakršna je ta v postopku v glavni stvari – ker pravnih subjektov, ki imajo pravice na podlagi pravnega reda Unije, v postopkih izvršbe, ki se nanašajo na javne prihodke, ne oprošča plačila stroškov, kakršni so ti v glavni stvari – ne zdi taka, da bi sama po sebi v praksi onemogočala ali pretirano oteževala uresničevanje teh pravic.

59 Iz vseh navedenih preudarkov izhaja, da je treba člen 47 Listine ter načeli enakovrednosti in učinkovitosti razlagati tako, da ne nasprotujejo ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki pravne osebe javnega prava oprošča plačila sodnih kolkov ob vložitvi ugovora zoper izvršbo sodne odločbe o vračilu dajatev, pobranih v nasprotju s pravom Unije, in obveznosti položitve varščine ob vložitvi predloga za odložitev take izvršbe, medtem ko se za zahtevke fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava v okviru teh postopkov sodni stroški načeloma plačajo.

Stroški

60 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter načeli enakovrednosti in učinkovitosti je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki pravne osebe javnega prava oprošča plačila sodnih kolkov ob vložitvi ugovora zoper izvršbo sodne odločbe o vračilu dajatev, pobranih v nasprotju s pravom Unije, in obveznosti položitve varščine ob vložitvi predloga za odložitev take izvršbe, medtem ko se za zahtevke fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava v okviru teh postopkov sodni stroški načeloma plačajo.

Podpisi